

Rondetafelgesprek Biomassa

Vaste Commissie Economische Zaken en Klimaat (Tweede Kamer)

15 oktober 2020

Position paper Olof van der Gaag – directeur Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE)

1. Biomassa is onmisbaar voor het halen van klimaatdoelen: het is complementair aan de andere opties die we daarbij inzetten, zoals energiebesparing, wind, zon en duurzame warmte

- a. Alle studies over klimaatbeleid laten zien dat biomassa samen met veel andere opties nodig is om de wereld binnen de 1,5 graden temperatuurstijging te houden. Dat geldt voor mondiale analyses ([IPCC](#), [IEA](#)) en voor Nederlandse ([Berenschot/Kalavasta](#), [TNO](#)).
- b. Biomassa heeft een aantal unieke, moeilijk vervangbare eigenschappen en functies: het bevat koolstof (nuttig voor materialen, chemie, brandstoffen), levert hoge temperaturen (belangrijk voor sommige industriële processen) en is flexibel inzetbaar (complementair aan opties die weersafhankelijk zijn of juist constante basislast leveren).
- c. Dat samenspel met andere opties is belangrijk: warmtenetten zijn bijvoorbeeld pas volledig te verduurzamen wanneer er ook flexibele piekwarmte wordt geproduceerd, naast constante bronnen zoals geo- en aquathermie. Biomassa leent zich bij uitstek voor die flexibele rol.
- d. Daarnaast hebben veel alternatieven nog tijd nodig om zich te ontwikkelen en tot verdere kostenverlaging te komen. Dat geldt voor complementaire warmte-opties zoals geothermie en aquathermie, waardoor biomassa voorlopig nog nodig is als transitieoplossing voor het verduurzamen van grootschalige basislastwarmte in stadsverwarming. En voor alternatieve inzet van biomassa in de chemie: ook als we daar de komende jaren hard aan werken zal de bijbehorende biomassavraag in 2030 nog beperkt zijn in vergelijking met wat we voor energie gebruiken.
- e. Nederland haalt de EU-verplichting voor hernieuwbare energie in 2020 niet; dit tekort was zonder biomassa veel erger geweest. Ironisch genoeg compenseren we dit gat nu statistisch met een overschot aan hernieuwbare energie uit Denemarken – [óók een land met biomassa als grootste bron van hernieuwbare energie](#).
- f. Wie opties schrapt, moet met een alternatieve dekking komen. En elke optie heeft nadelen. Omdat de klimaatopgave zo groot is, lijkt het ons beter om steeds kijken hoe opties kunnen worden verbeterd, in plaats van het kind met het badwater weg te gooien.
- g. Het klimaatakkoord vraagt tientallen miljarden aan investeringen van het bedrijfsleven. Daar moet de politiek zorgvuldig mee omgaan: ad-hoc maatregelen en grillig beleid maken investeerders terughoudend en verhogen de kosten van alle verduurzamingsopties. Immers, vandaag is het biomassa, morgen kan het een andere techniek zijn die hieronder lijdt.

2. De CO₂-prestaties van biomassatoepassingen zijn goed, andere milieu-impacts zijn zeer beperkt en de duurzaamheid van biomassa wordt zorgvuldig geborgd

- a. De CO₂-reducties door inzet van biomassa verschillen per keten. Via het [Europese beleid](#) zijn hier eisen aan gesteld, zoals minimaal 70% reductie bij inzet voor warmte. In Nederland zien we dat daar [ruimschoots aan wordt voldaan](#): inzet van biomassa in warmtenetten of industrie levert minstens 70% CO₂-reductie op ten opzichte van aardgas.
- b. Daarnaast hebben de typen biomassa die in Nederland worden toegepast over het algemeen beperkte CO₂-terugverdiertijden. Bedenk daarbij dat aardgas zich nooit terugverdiert.

- c. De bijdrage van biomassa-installaties aan de concentraties van bijvoorbeeld NO_x en fijnstof zijn zeer beperkt. Zo veroorzaakt de hele Nederlandse energievoorziening [minder dan 1% van de stikstofdepositie in Nederland](#). De emissienormen voor biomassa installaties zijn [streng in vergelijking met het buitenland](#). Met de voorziene aanscherping van de emissienormen voor kleinere installaties zal de bijdrage van bio-energie nog kleiner worden.
- d. Diverse biomassastromen kennen al een uitgebreid systeem voor de borging van duurzaamheid. Zo mag er alleen houtige biomassa gebruikt worden uit bossen waar er meer bijgroeit dan er geoogst wordt, moeten gevoelige ecosystemen zoals veengebieden in behouden blijven, en moet de biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid in stand gehouden worden.
- e. In alle landen die pellets exporteren naar Nederland groeit er ieder jaar aanzienlijk meer bos bij dan er geoogst wordt. Dus terwijl deze bossen duurzame grondstoffen leveren voor o.a. de bouw, meubels en energie nemen de koolstofvoorraden in deze bossen alsmaar toe. De duurzaamheidscriteria in de SDE++ borgen dit ook voor de toekomst.
- f. Deze goede voorbeelden dienen ook gebruikt te worden bij andere toepassingen van biomassa (voedsel, veevoeder) en andere energiebronnen (duurzaam en fossiel). In de SDE wordt aan de toepassing van CCS op basis van aardgas momenteel geen enkele duurzaamheidseis gesteld. Terwijl daar voor gasimport uit bijvoorbeeld Rusland [grote reden tot zorg](#) is: de ketenemissies van dergelijke gaswinning zijn onzeker maar [mogelijk tien keer groter](#) dan bij Nederlands gas.

3. Maak het stimuleringskader zo dat de waarde van de diverse toepassingen van biomassa in de markt tot uitdrukking komt. Dan lopen prioritering en cascadering automatisch goed

- a. We weten ruwweg wat de meest waardevolle toepassingen van biomassa zijn. Dit is goed samengevat in het keuzeschema in het [SER-advies](#). Maar er zullen ook altijd laagwaardige biomassastromen zijn waarvoor energieproductie de enig resterende toepassing is.
- b. Het is belangrijk dat markten goed functioneren zodat bijvoorbeeld planken, net als vandaag, altijd meer blijven opleveren dan zaagsel. Dat betekent dat stimuleringsbeleid techniekneutraal moet worden vormgegeven. Bijvoorbeeld door generieke CO₂-beprijzing, of via het zo breed mogelijk opnemen van biomassatoepassingen in de SDE++. Inzet voor chemie of materialen is daar nu nog nauwelijks onderdeel van.
- c. We herkennen het belang van 'hoogwaardige' toepassingen zoals in chemie en materialen. Stimulering van dergelijke toepassingen leidt óók tot meer ruimte voor energie, omdat via nevenstromen en cascadering uiteindelijk ook meer biomassa beschikbaar komt voor energie. Planken produceren gaat immers niet zonder dat er zaagsel vrijkomt.
- d. Het simpelweg stopzetten van energietoepassingen voor bijvoorbeeld snoeihout leidt niet tot hoogwaardiger inzet als daar geen business case voor is; het leidt tot niks doen en export van biomassa uit Nederland.

4. Over vraag en aanbod doen veel cijfers de ronde: er is in elk geval genoeg voor diverse materialen- chemie- en energietoepassingen

- a. De huidige vraag naar houtige biomassa wordt [jaarlijks gemonitord](#) door Platform Bio-economie. In 2019 werd 2,6 miljoen ton houtige biomassa gebruikt, hoofdzakelijk reststromen uit tuin, bos, natuur en landschap, en uit de hout- en voedselindustrie. Bijna twee derde komt uit Nederland, minder dan 10% komt van buiten Europa.

- b. De groei in biomassavraag die in de [Klimaat- en Energieverkenning](#) tot 2030 wordt voorzien is bescheiden en schaarste is op die termijn niet te verwachten; stimuleren van energietoepassingen verdringt dus voorlopig nog niet hoogwaardiger toepassingen. PBL heeft een [uitgebreide analyse](#) gemaakt van de lange-termijnontwikkelingen in vraag en aanbod. Die hangen nogal af van het perspectief dat wordt gehanteerd, maar er is altijd ruimte voor energietoepassingen.
- c. Nederland is een open economie met grote volumes aan import en export, daar danken we onze welvaart aan. We importeren zoveel; van aardgas tot voedsel tot kleding en zonnepanelen. Grootschalige import van biograndstoffen en ontwikkeling van daarop gebaseerde biobased productieketens biedt nieuwe economische kansen, en de CO₂-emissies door internationaal (zee)transport van biomassa zijn [slechts enkele procenten van de emissiereducties door het vervangen van fossiele brandstoffen](#).
- d. Cruciaal zijn een goed borgingssysteem voor duurzaamheid, zoals we dat hebben. En 'fair trade' is belangrijk: bied kansrijke exportregio's een eerlijke kans om te profiteren van hun potentieel.
- e. Daarnaast ondersteunen wij de voorstellen om het binnenlandse aanbod aan biomassa te verhogen, zoals verkend in de [Routekaart Biograndstoffen](#) en de [Bossenstrategie](#).

Nadere onderbouwing is te vinden in de [NVDE-positie over biomassa en bio-energie](#).

Over de NVDE:

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is dé organisatie van ondernemers in duurzame energie in Nederland. Ze vertegenwoordigt meer dan 6000 bedrijven, netbeheerders en energiecoöperaties. De NVDE maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector.